

Εκπαιδευτικά μονοπάτια για τη χρήση των κινητών τηλεφώνων

Προτάσεις προσέγγισης επτά συχνών περιστατικών αναφορικά με τη χρήση του κινητού τηλεφώνου, που θα βοηθήσουν τους γονείς και τους κηδεμόνες ανήλικων παιδιών να στρέψουν τα παιδιά τους σε μια πιο υπεύθυνη συμπεριφορά

Πρόλογος

Ο αριθμός των συνδέσεων κινητής τηλεφωνίας έχει εδώ και αρκετό καιρό ξεπεράσει τον αριθμό των κατοίκων της Ευρώπης, ενώ πολλοί Ευρωπαίοι κατέχουν περισσότερες από μια συνδέσεις.

Το κινητό τηλέφωνο άλλαξε τις συνήθειες της επικοινωνίας μας σε τέτοιο βαθμό που πολλοί από εμάς δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτό ή να το αποχωριστούμε έστω και για λίγο. Ως ενήλικες, σαφώς και εκτιμούμε τα πλεονεκτήματα της κινητής τηλεφωνίας, είμαστε όμως και ευαισθητοποιημένοι για τα πιθανά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν, όπως π.χ. παραβίαση της προσωπικής μας ζωής, υψηλά κόστη ή εξάρτηση.

Αντιθέτως, τα παιδιά δε βλέπουν το κινητό τηλέφωνο ως μια απλή συσκευή, αλλά ως ένα «πολυεργαλείο» που τους παρέχει ένα σημαντικό αριθμό λειτουργιών, ώστε να είναι διαρκώς συνδεδεμένα με τους φίλους τους, να ανταλλάσσουν σκέψεις και συναισθήματα, και να μοιράζονται σημαντικές στιγμές της ζωής τους. Από την άλλη πλευρά, η χρήση του κινητού τηλεφώνου μπορεί να προκαλέσει μια σειρά προβλημάτων, όπως π.χ. συμπεριφορές εξάρτησης ή ακατάλληλη πολλές φορές χρήση, ζητήματα εκφοβισμού και παρενόχλησης, υψηλά κόστη, επαφή με ανεπιθύμητο διαφημιστικό περιεχόμενο που στοχεύει σε ανηλικούς, πρόσβαση σε υπηρεσίες που αφορούν αποκλειστικά ενήλικες.

Τέτοιου είδους προβλήματα επιτάσσουν την εκπαιδευτική **παρέμβαση** των ενηλίκων. Είναι σημαντικό να έχουμε πάντα στο νου μας, πως για εμάς τους μεγάλους τα κινητά τηλέφωνα μπορεί να αποτελούν καινοτομία στη ζωή μας, για τα παιδιά μας, όμως, τα πράγματα είναι εντελώς διαφορετικά: **γεννήθηκαν μέσα στην τεχνολογία αυτή, οπότε –όπως και με όλες τις άλλες υπάρχουσες τεχνολογίες γύρω μας– το κινητό τηλέφωνο αποτελεί γι' αυτά ένα ακόμα καθημερινό εργαλείο επικοινωνίας και δημιουργίας σχέσεων.**

Ο παρών οδηγός σχεδιάστηκε με γνώμονα την ανάγκη να εκτιμήσουμε ως γονείς την τεράστια δυναμική της κινητής τηλεφωνίας και να την προωθήσουμε με σωστό τρόπο στα παιδιά μας, χωρίς να υποτιμούμε τα πολύ σημαντικά ζητήματα ορθής χρήσης και ασφάλειας.

Ο οδηγός δεν επιδιώκει να καταστεί απλά ένα τεχνικό συμβουλευτικό εργαλείο, αλλά πάνω απ' όλα να χρησιμεύσει ως ένα εκπαιδευτικό εγχειρίδιο που θα βοηθήσει τους γονείς να κατανοήσουν πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος τους αναφορικά με την υπεύθυνη και ασφαλή χρήση των κινητών τηλεφώνων από τα παιδιά τους.

Σε ποιον απευθύνεται ο παρών οδηγός

Ο οδηγός απευθύνεται στους γονείς και τους κηδεμόνες ανηλίκων που:

- επιθυμούν να κατανοήσουν καλύτερα τους λόγους που τα παιδιά τους ασχολούνται τόσες πολλές ώρες με τα κινητά τηλέφωνα, καθώς και το ρόλο που παίζει η τεχνολογία στη ζωή τους.
- δεν είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τα κινητά τηλέφωνα και ιδιαίτερα τα «έξυπνα» τηλέφωνα (smartphones), όσο τα παιδιά τους, και περιορίζουν το γονικό τους ρόλο στο να απαγορεύουν ή να περιορίζουν τη χρήση αυτής της τεχνολογίας.
- γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες, αλλά υπερεκτιμούν το επίπεδο ωριμότητας και επίγνωσης των παιδιών τους, με αποτέλεσμα να παραμελούν την ανάγκη των παιδιών για καθοδήγηση.
- θεωρούν ότι οι νέες τεχνολογίες είναι πιθανώς βλαβερές για τα παιδιά τους και πηγή προβλημάτων που στη δική τους εφηβεία ήταν λιγότερο συχνά, όπως η απομόνωση και η εξάρτηση.

Από την επαφή μας με παιδιά και εφήβους, γονείς και δασκάλους, όλα αυτά τα χρόνια που υλοποιούμε τη δράση *Saferinternet.gr*, μάθαμε πως τα παιδιά και οι έφηβοι είναι ιδιαίτερα ενεργοί καταναλωτές της τεχνολογίας και καθόλου παθητικοί αποδέκτες της. **Παρόλη, όμως, την –πολλές φορές εξαιρετική– τεχνική τους γνώση, οι ανήλικοι παραμένουν «εύθραυστοι» από συναισθηματικής άποψης.** Και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο χρειάζονται εκπαιδευτική καθοδήγηση από κάποιο δικό τους άνθρωπο. Οι γονείς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να αποκτήσουν ανεξαρτησία και αίσθημα ευθύνης, με αυτοσεβασμό, αλλά και σεβασμό προς τους άλλους και το νόμο, βοηθώντας τα να αντιμετωπίσουν συναισθηματικά ζητήματα και να αναπτύξουν τις δικές τους αξίες και τις κριτικές τους ικανότητες.

Καθώς οι νέες τεχνολογίες αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία στην καθημερινή μας ζωή και στη ζωή των παιδιών μας, η οικογένεια –μαζί με το σχολείο και τους άλλους εκπαιδευτικούς φορείς– δεν μπορεί να απέχει από τον πολύ σημαντικό εκπαιδευτικό της ρόλο.

Το περιεχόμενο και η δομή του οδηγού

Ο οδηγός περιλαμβάνει επτά συγκεκριμένες περιπτώσεις που αντιμετωπίζουμε στο πλαίσιο της δράσης Saferinternet.gr, σχεδόν καθημερινά πια, στις συζητήσεις μας με γονείς αλλά και με ανηλίκους. Κάθε περίπτωση περιγράφει:

- » ένα σύντομο **περιστατικό** που περιλαμβάνει ένα γονέα και έναν ανήλικο σε μια συγκεκριμένη περίπτωση χρήσης του κινητού τηλεφώνου. Κάθε περιστατικό αναδεικνύει συγκεκριμένες ανάγκες, κίνητρα και συναισθήματα που κρύβονται πίσω από τη χρήση του κινητού τηλεφώνου από τους ανηλίκους.
- » μια **ερμηνεία** της περίπτωσης που περιγράφει το περιστατικό, με έμφαση στο ρόλο που διαδραματίζουν τα άτομα που εμπλέκονται, τη δυναμική των σχέσεων και τα προβλήματα που ενδεχομένως προκύπτουν.
- » μια πρόταση **προσέγγισης** του περιστατικού, αναδεικνύοντας τρόπους με τους οποίους ένας γονέας μπορεί να αντιμετωπίσει μια αντίστοιχη κατάσταση από εκπαιδευτικής άποψης, και που αποκαλούμε «εκπαιδευτικό μονοπάτι».

Οι προτάσεις αυτές έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τους γονείς να ελέγξουν τους τρόπους και την έκταση χρήσης της τεχνολογίας από τα παιδιά τους με γνώμονα την ασφάλειά τους. Βεβαίως, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι καταστάσεις που περιγράφονται στον παρόντα οδηγό δεν αποτελούν «πανάκεια» για το κάθε παιδί. Κάθε παιδί είναι μια ξεχωριστή οντότητα, και ως γονείς πρέπει να προσαρμόζουμε τη συμπεριφορά μας στα εκάστοτε δεδομένα.

Το «μονοπάτι» που προτείνουμε στα περιγραφόμενα περιστατικά δε σημαίνει ότι αποτελεί τη μόνη ενδεδειγμένη ή την καλύτερη λύση. Αποτελεί μια πρόταση που απορρέει από τις εμπειρίες μας, και την οποία ο καθένας καλείται να ερμηνεύσει βάσει των δικών του βιωμάτων και να την προσαρμόσει αναλόγως, δημιουργώντας το δικό του «εκπαιδευτικό μονοπάτι» που θα ακολουθήσει για τα παιδιά του.

Ένας προτεινόμενος τρόπος αξιοποίησης των «εκπαιδευτικών μονοπατιών» είναι η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών με άλλους γονείς, ή η αντιμετώπισή τους ως «ιδέες» που χρήζουν του στοχασμού μας, και που θα μας βοηθήσουν να προβληματιστούμε με θετικό τρόπο στην καθοδήγηση των παιδιών μας.

Δρ. Βερόνικα Σαμαρά
Επικεφαλής Δράσης Saferinternet.gr
Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου

Περιεχόμενα

1. Μπαμπά, θα μου αγοράσεις ένα κινητό;.....	6
2. Ένα κινητό για δώρο!.....	9
3. Μονίμως συνδεδεμένος.....	11
4. «Δε θα κλείνεις ποτέ το κινητό σου!».....	13
5. Μια φωτογραφία που μας φέρνει σε δύσκολη θέση!.....	15
6. Πόσο μου κοστίζει;.....	17
7. Ένα πακέτο πατατάκια!.....	19

1. Μπαμπά, θα μου αγοράσεις ένα κινητό;

Το περιστατικό

«Μπαμπά, θα μου αγοράσεις ένα κινητό;... Έλα μπαμπά! Αφού το υποσχέθηκες!!»

Για πολλοστή φορά, το παιδί σας ζητάει να του πάρετε ένα κινητό τηλέφωνο. Δεν αντέχετε άλλο αυτή τη γκρίνια και του λέτε εκνευρισμένος: «Για ποιο τηλέφωνο μιλάς; Ποτέ δε σου υποσχέθηκα κάτι τέτοιο! Είναι πολύ ακριβό!»

Όμως, το παιδί σας δεν τα παρατάει τόσο εύκολα, το θέμα είναι μείζονος σημασίας για το ίδιο: «Μα, όλοι μου οι φίλοι έχουν κινητό, εγώ είμαι ο μόνος / η μόνη που δεν έχει!»

Βέβαια, κι εσείς δεν το βάζετε εύκολα κάτω: «Εγώ στην ηλικία σου μια χαρά τα κατάφερα χωρίς κινητό, μπορείς κι εσύ. Εξάλλου, είσαι ακόμα πολύ μικρός / μικρή. Τελεία και παύλα!»

Χωρίς κινητό τηλέφωνο, το παιδί σας δεν μπορεί να κάνει τίποτα περισσότερο από το «να κάνει τράκα» μερικά τηλεφωνήματα ή SMS από κινητά φίλων ή γνωστών, και να αναρωτιέται πότε θα είναι αρκετά μεγάλο για να πάρει το δικό του κινητό τηλέφωνο.

Πώς μπορείτε να ερμηνεύσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Οι περισσότεροι από εμάς όντως δεν είχαμε κινητό τηλέφωνο όταν ήμασταν στην ηλικία του παιδιού μας. Συνεπώς, εκπλησσόμαστε όταν τα παιδιά μας ζητάνε να τους πάρουμε ένα κινητό. Είναι, δε, φυσικό να τους τονίζουμε ότι «...όταν ήμουν στην ηλικία σου εγώ δεν είχα κινητό τηλέφωνο και ήμουν μια χαρά!».

Ας σκεφθείτε, όμως, το εξής: σίγουρα, όταν ήσασταν κι εσείς παιδιά ζητούσατε πράγματα από τους γονείς ή τους παππούδες σας, και η επείγουσα ανάγκη να τα έχετε δεν ήταν σε καμία περίπτωση μικρότερη από την ανάγκη των σημερινών παιδιών για ένα κινητό τηλέφωνο.

Για παράδειγμα, η επικοινωνία και η κοινωνική συναναστροφή που συμβαίνει στις μέρες μας με το κινητό μας τηλέφωνο, μέχρι πρότινος λάμβανε χώρα με τη σταθερή τηλεφωνία. Και είναι σίγουρο ότι πολλοί από εμάς ως παιδιά είχαμε την «ανάγκη» να μιλούμε με τις ώρες στο τηλέφωνο!

Ας θυμηθούμε πόσες φορές οι γονείς μας φώναξαν «...κλείσ' το επιπέλους για να πάρει και κανένας άλλος τηλέφωνο! Θα δεις τους φίλους σου αύριο το πρωί, τα λέτε τότε!».

Ας αναρωτηθούμε, λοιπόν, τι αντιπροσωπεύει ένα κινητό τηλέφωνο για το παιδί μας. Ποια θα είναι η χρήση που θα κάνει; Και ποιες θα είναι οι επιπτώσεις της χρήσης αυτής; Γιατί ζητάει κινητό τηλέφωνο; Μήπως έχει όντως έρθει η ώρα να του πάρουμε ένα κινητό, ή μήπως είναι καλύτερα να περιμένουμε μέχρι να είναι λίγο μεγαλύτερο;

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Η **απόφαση** της αγοράς και χρήσης ενός κινητού τηλεφώνου είναι βαθιάς εκπαιδευτικής σημασίας. Γι' αυτό το λόγο, είναι πολύ σημαντικό να σκεφθείτε **ΠΟΤΕ** θα αγοράσετε το κινητό, και πάνω από όλα **ΠΩΣ** θα ρυθμίσετε και θα οριοθετήσετε τη χρήση του.

Θα πρέπει να αξιολογήσετε την ηλικία και το βαθμό ωριμότητας του παιδιού σας. Τι βρίσκεται πραγματικά πίσω από την τόσο μεγάλη ανάγκη του; Μήπως πρέπει να έχει κινητό, επειδή «όλοι οι συμμαθητές μου έχουν κινητό!»; Μήπως το χρειάζεται για να μπορεί να κάνει κάτι, επειδή «όλοι οι φίλοι μου το κάνουν!»;

Ίσως να έχετε κι εσείς χρησιμοποιήσει τέτοιου είδους δικαιολογίες ως παιδιά. Παρόλα αυτά, γνωρίζετε πολύ καλά πως δεν είναι πάντα λογικό να πάρετε μια συγκεκριμένη απόφαση, επειδή την έχει πάρει η πλειοψηφία.

Η παράκληση για ένα κινητό τηλέφωνο μπορεί να είναι η ευκαιρία να μοιραστείτε με το παιδί σας ό,τι να έχουμε πεπονηθείς και να οδηγούμαστε από αυτές είναι ο καλύτερος τρόπος να συναναστρεφόμεστε άλλους χωρίς να αισθανόμαστε κατώτεροι.

Προσπαθήστε να θυμηθείτε πώς ήταν όταν ήσασταν στην ηλικία του παιδιού σας, όταν ζητούσατε πράγματα από τους γονείς σας, πώς συμπεριφέρονταν απέναντί σας, και πώς αισθανόσασταν με το αποτέλεσμα. Η παραπάνω «άσκηση» θα σας βοηθήσει στα σίγουρα να μην υποτιμήσετε το κίνητρο του παιδιού σας και να ανοίξετε διάλογο μαζί του, με στόχο να φέρετε στην επιφάνεια τις αληθινές του ανάγκες.

Ίσως το παιδί σας να θέλει ένα κινητό τηλέφωνο όπως έχουν οι φίλοι του. Ίσως να θέλει ένα ακόμη πιο «προχωρημένο» κινητό από τους φίλους του, απλά για να γίνει αποδεκτό από μια συγκεκριμένη ομάδα ή για να ξεχωρίζει ανάμεσα στα μέλη μιας συγκεκριμένης ομάδας. Ίσως, πάλι, να θέλει κινητό για να εντυπωσιάσει κάποιο συγκεκριμένο άτομο. Ίσως, για να αισθάνεται «μεγάλος/η».

Εκμεταλλευτείτε την ευκαιρία να ακούσετε το παιδί σας, να μάθετε τις ανάγκες του και να δημιουργήσετε ένα κλίμα που προάγει το διάλογο – ένα δίαυλο επικοινωνίας που θα αποδειχτεί πολύτιμο εργαλείο, όταν το παιδί γίνει έφηβος.

Είναι σημαντικό να του εξηγήσετε ότι το κινητό τηλέφωνο είναι ένα εργαλείο που έχει νόημα, όταν εξυπηρετεί ένα σκοπό. Αυτή τη στιγμή που το παιδί σας ζητάει το κινητό, ποιο σκοπό θα εξυπηρετούσε; Ποιες συγκεκριμένες ανάγκες θα ικανοποιούσε; Μέσα από μια τέτοια διαλεκτική συζήτηση θα μπορούσατε να κατανοήσετε και να εξηγήσετε πως μερικές από τις ανάγκες δε δικαιολογούν μια αγορά ή πως θα μπορούσαν να καλυφθούν με άλλους τρόπους.

Τέλος, σκεφθείτε πώς θα νιώσει το παιδί σας εάν **δεν κρατήσετε μια υπόσχεση** που κάνατε. Δεν είναι πάντα κακό να αλλάζουμε γνώμη για κάποια υπόσχεση που δώσαμε, ειδικά εάν, όταν τη δώσαμε, δεν είχαμε σκεφτεί πραγματικά τις πιθανές συνέπειες. Συνεπώς, είναι πολύ σημαντικό να εξηγείτε πάντα στα παιδιά σας τους λόγους που κάποιες φορές σας αποτρέπουν από το να κρατήσετε μια συγκεκριμένη υπόσχεση.

2. Ένα κινητό για δώρο!

Το περιστατικό

Ο αγαπημένος θείος, η αγαπημένη θεία, ο νονός ή η νονά, η γιαγιά ή ο παππούς φέρνουν δώρο για τα Χριστούγεννα, για το Πάσχα, ή για την επιτυχία στις εξετάσεις ένα κινητό τηλέφωνο για το 9χρονο παιδί σας.

Πώς μπορείτε να ερμηνεύσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Όντως το κινητό τηλέφωνο αποτελεί δημοφιλές δώρο σε τέτοιες περιπτώσεις. Καθώς η αγορά ενός κινητού συνεπάγεται και κάποιο οικονομικό κόστος, ένα τέτοιο δώρο σίγουρα αντικατοπτρίζει ένα σημαντικό έξοδο. Όμως, μέσα στην επιθυμία να βρεθεί το πιο «ελκυστικό» και «ακριβό» δώρο για το παιδί, οι συγγενείς πολλές φορές τρέχουν στα μαγαζιά χωρίς πρώτα να συμβουλευτούν τους γονείς, έχοντας συνεπώς άγνοια για τις (παιδαγωγικές) επιλογές των γονέων.

Ένα άλλο πρόβλημα αποτελεί η έλλειψη κατανόησης της τεχνολογίας και των πιθανών κινδύνων που αυτή συνεπάγεται. Οι συγγενείς αγοράζουν πολλές φορές κινητά τηλέφωνα με πολλαπλές λειτουργίες, χωρίς να σκεφτούν εάν κάποιες από τις λειτουργίες αυτές είναι κατάλληλες για παιδιά μια συγκεκριμένης ηλικίας. Για παράδειγμα, ένα έξυπνο τηλέφωνο με τεχνολογία iOS ή Android δε χρησιμοποιείται μόνο για επικοινωνία, μπορεί να τραβήξει βίντεο και φωτογραφίες, και επιτρέπει στο παιδί να συνδεθεί στο Διαδίκτυο. Επιπλέον, μπορεί να περιλαμβάνει αρκετές εφαρμογές (apps), που ενδεχομένως να μην είναι ενδεδειγμένες για την ηλικία του παιδιού. Και ως γονέας, μπορεί να αισθανθείτε άβολα έχοντας μπροστά σας ένα τεράστιο εγχειρίδιο χρήσης, όπως, επίσης, μπορεί να βρεθείτε σε δύσκολη θέση, εάν ανακαλύψετε ότι το παιδί σας έχει μάθει να χρησιμοποιεί όλες τις λειτουργίες του κινητού πολύ πριν από εσάς.

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Όταν το παιδί λαμβάνει ένα κινητό για δώρο, είναι σημαντικό να ρωτήσετε τον εαυτό σας, αλλά και να συζητήσετε με το παιδί τις κατάλληλες ερωτήσεις, πριν πάρετε κάποια απόφαση. Είναι το παιδί σας αρκετά μεγάλο και ώριμο για να διαχειριστεί το κινητό; Έχει τις απαιτούμενες τεχνικές ικανότητες;

Ποιοι κανόνες θα πρέπει να τεθούν σχετικά με τη χρήση του, το κόστος λειτουργίας του και τη λίστα των επαφών που θα δημιουργήσει; Ποια γνώση έχετε εσείς για το τηλέφωνο αυτό, έτσι ώστε να καθοδηγήσετε το παιδί σας στη χρήση του, να του εξηγήσετε τις επιπτώσεις της μη ορθής και εκτός ορίων χρήσης, και να του μάθετε να αποφεύγει πιθανούς κινδύνους;

Μερικές επιπλέον συμβουλές:

- Στην περίπτωση ενός μη αναμενόμενου δώρου, ίσως θα πρέπει να **μιλήσετε άμεσα με το συγγενή που έφερε το δώρο αυτό**, και να του εξηγήσετε τις απόψεις σας για το θέμα, έτσι ώστε να μη βρεθείτε στην ίδια θέση πάλι στο μέλλον.
- Αντί να χαλαρώσετε τις σχέσεις σας με τους συγγενείς σας, το καλύτερο που έχετε να κάνετε είναι να αντιμετωπίσετε την κατάσταση, κάτι που – ελπίζουμε ότι– θα οδηγήσει στην κατανόηση των δικών σας απόψεων και στην υιοθέτηση μια πιο κριτικής αντιμετώπισης, τουλάχιστον για το επόμενο δώρο προς το παιδί σας.
- Μπορείτε, επίσης, να μιλήσετε με το παιδί σας και να του εξηγήσετε, ότι σε κάποιες στιγμές στη ζωή, όλοι μας μπορεί να έρθουμε αντιμέτωποι με διαφορετικές γνώμες. Εάν πιστεύετε ότι αυτή τη στιγμή το παιδί σας δεν είναι ακόμα σε θέση να έχει το κινητό αυτό, τότε πρέπει να **εμμείνετε** στη θέση αυτή.
- Την ίδια στιγμή, είναι σημαντικό να θέσετε την **ερώτηση του καταναλωτισμού**. *«Πόσο σημαντικό είναι για σένα ένα ακριβό δώρο; Εάν κάποιος ξοδεύουν πολλά χρήματα για σένα, τους θεωρείς πιο σημαντικούς από άλλους που ξοδεύουν λιγότερα; Ποια είναι τα κριτήρια με τα οποία αξιολογείς ανθρώπους και με τα οποία θέλεις να σε αξιολογούν οι άλλοι;»*

3. Μονίμως συνδεδεμένος

Το περιστατικό

Ο 13χρονος γιος σας είναι μονίμως συνδεδεμένος με το κινητό του τηλέφωνο, το οποίο δε λέει να αφήσει ούτε και στο κρεβάτι! Το κρατάει κάτω από το μαξιλάρι του, λες και είναι το πιο πολύτιμο απόκτημά του!

Πώς μπορείτε να ερμηνεύσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Μια πολύ συχνή πηγή συζητήσεων μεταξύ εφήβων και των γονέων τους είναι αυτή της **υπερβολικής χρήσης** του κινητού. Πολλά παιδιά αφήνουν τα κινητά τους ανοιχτά στο σχολείο –ακόμα και εάν η κατοχή κινητού μέσα στην τάξη είναι απαγορευμένη! Τα αφήνουν ανοιχτά –ακόμα και τη νύχτα με την ελπίδα να λάβουν κλήσεις και μηνύματα, σε περίπτωση, δε, που τα κινητά έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο συνομιλούν ή απασχολούνται σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης, αντί του ύπνου!

Ακόμα κι εμείς οι μεγάλοι ξεχνάμε αρκετές φορές να απενεργοποιήσουμε το κινητό μας στο σινεμά, σε χώρους που απαγορεύεται η χρήση, ή ακόμα στο δείπνο με την οικογένειά μας. Όμως, αυτή η τάση είναι ιδιαίτερα έντονη μεταξύ των εφήβων, οι οποίοι φαίνεται να έχουν την ανάγκη να είναι **μονίμως σε επαφή** με τους φίλους τους και **«μονίμως συνδεδεμένοι»**, για να αισθάνονται μέλη μιας ομάδας.

Επιπλέον, οι έφηβοι είναι γνωστοί για τις ικανότητες που θεωρούν ότι έχουν στο να εκτελούν περισσότερα πράγματα παράλληλα –το λεγόμενο «multitasking». Πιστεύουν ότι μπορούν να χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο, να στέλνουν μηνύματα με το κινητό τηλέφωνο και να κάνουν παράλληλα τα μαθήματά τους, όπως εμείς παλαιότερα διαβάζαμε για το σχολείο ακούγοντας μουσική ή ξεφυλλίζοντας ένα περιοδικό, με όποιες συνέπειες συγκέντρωσης στο διάβασμά μας είχε βέβαια αυτή η πρακτική.

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Το κινητό τηλέφωνο μπορεί να δημιουργήσει αρκετά ζητήματα στην καθημερινότητα του παιδιού σας: μπορεί να ξοδεύει στο κινητό πολύ χρόνο, και ενδεχομένως να αποσπάται από τις μαθητικές του εργασίες. Παρόλα αυτά, η πρακτική να αφαιρέσετε το κινητό από το παιδί σας δε θα αποτελέσει τη λύση στα ζητήματα αυτά.

Στην ηλικία των 13 ετών, ένα παιδί έχει περισσότερο από ποτέ την ανάγκη να αποτελεί μέλος μια κοινότητας φίλων και να ανταλλάσσει απόψεις, σκέψεις και συναισθήματα. Το κινητό διευκολύνει αυτή τη συναναστροφή, εκμηδενίζοντας τις φυσικές αποστάσεις. Επίσης, σε αυτή την ηλικία, ένα παιδί έχει το δικαίωμα σε μια ισορροπημένη και κατάλληλη για την ηλικία του **κοινωνική ζωή**.

Αντί να αντιμετωπίσετε, λοιπόν, αυτή τη νέα πραγματικότητα με καχυποψία, ίσως είναι καλύτερο να ερευνήσετε, εάν μπορεί με κάποιο τρόπο να διευρύνει τα ενδιαφέροντα του παιδιού σας και να ενδυναμώσει την ικανότητά του να αναλαμβάνει ευθύνες.

Εάν ανησυχείτε ότι το παιδί σας δεν είναι ικανό να θέσει όρια μεταξύ της χρήσης του κινητού και άλλων δραστηριοτήτων στη ζωή του –όπως οικογενειακά γεύματα, ύπνος, μελέτη ή διασκέδαση–, ίσως θα βοηθήσει να συζητήσετε μαζί του ποια προτεραιότητα θα πρέπει να έχει το κινητό, ακόμα και πριν την αγορά του, εάν αυτό είναι ακόμα εφικτό. Για παράδειγμα, η αγορά ενός νέου κινητού θα μπορούσε να αποτελέσει την κατάλληλη ευκαιρία για να συμφωνήσετε με το παιδί σας τους κανόνες ορθής χρήσης του, δηλαδή μερικούς απλούς κανόνες που θα πρέπει να γίνονται σεβαστοί, έτσι ώστε να μην καταπατώνται τα όρια μέσα στην οικογένεια, να μη δημιουργούνται προβλήματα στις σχέσεις μεταξύ των μελών της, και να μην παραμελούνται καθήκοντα.

Μερικές συμβουλές που θα δώσουν το καλό παράδειγμα στο παιδί σας:

- Αναβάλλετε τηλεφωνήματα που δεν είναι επείγοντα.
- Ορίστε από κοινού με το παιδί σας μια συγκεκριμένη ώρα της ημέρας, κατά την οποία θα απαντάτε και θα αποστέλλετε μηνύματα SMS.
- Απενεργοποιήστε τα κινητά σας όταν κάνετε κάτι όλοι μαζί, έτσι ώστε να αποφύγετε οποιαδήποτε ενόχληση.
- Μην ξεχνάτε ότι εσείς αποτελείτε το κορυφαίο παράδειγμα προς μίμηση για το παιδί σας.

4. «Δε θα κλείνεις ποτέ το κινητό σου!»

Το περιστατικό

Είστε η μαμά της 13χρονης Μαρίας την οποία αγαπάτε πάρα πολύ, και γι' αυτό της τηλεφωνείτε συχνά στο κινητό της για να μάθετε εάν είναι καλά.

Δεν εμπιστεύεστε μερικές από τις φίλες της και γι' αυτό ξεκινήσατε πρόσφατα να ρίχνετε στα κλεφτά κάποιες ματιές στα μηνύματα SMS που λαμβάνει η κόρη σας στο κινητό της. Μάλιστα, έχετε την υποψία ότι η Μαρία δεν πάει κάποιες ημέρες στο σχολείο. Γι' αυτό, της ζητήσατε να έχει το κινητό της στο σχολείο πάντα ανοιχτό –ακόμα και εάν αυτό είναι απαγορευμένο. Έτσι, όμως, μπορείτε να την καλείτε κάθε τρεις και λίγο, για έτσι νομίζετε πως θα είστε σίγουρη ότι η κόρη σας είναι όντως στο σχολείο!

Κάποια ημέρα την καλείτε όταν είναι μέσα σε κάποιο μάθημα. Ο δάσκαλος κατασιδιάζει την κόρη σας που έχει το κινητό της μέσα στην τάξη, και μάλιστα ανοιχτό, και την προστάζει να το κλείσει αμέσως. Η κόρη σας αισθάνεται την ανάγκη να υπερασπιστεί τον εαυτό της: «Δε φταίω εγώ... η μαμά μου είπε να έχω το κινητό μου πάντα ανοιχτό!».

Πώς μπορείτε να ερμηνεύσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Ένας από τους λόγους που οι γονείς πείθονται να αγοράσουν κινητό στα παιδιά τους είναι για να μπορούν να ελέγχουν καλύτερα τις κινήσεις τους. Όμως, για τα παιδιά ένα κινητό σημαίνει την είσοδο στον κόσμο της εφηβείας, της ελευθερίας και της απαλλαγής –τουλάχιστον σε ένα βαθμό– από τον οικογενειακό έλεγχο.

Για κάποιους γονείς, η **αγωνία της ανάγκης να έχουν τον έλεγχο** είναι πολύ μεγάλη και σε τέτοιο βαθμό, που η απώλεια επαφής με το παιδί, έστω και για λίγες ώρες, μπορεί να τους κάνει να υποφέρουν. Σε κάποιες περιπτώσεις, μια τέτοια κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε υπερβολικές συμπεριφορές, όπως οι κλήσεις εν μέσω μαθημάτων στο σχολείο, ο έλεγχος των μηνυμάτων SMS, της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στον υπολογιστή, ή του ιστορικού περιήγησης ιστοσελίδων.

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Η ανάγκη που έχετε ως γονέας να προστατεύσετε το παιδί σας μπορεί να εκφραστεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους: με έλεγχο, με τυφλή εμπιστοσύνη, ή με μια υπεύθυνη και ισορροπημένη αντιμετώπιση. Κανένας τρόπος δεν είναι εγγυημένος, αλλά ένα σημαντικό βήμα είναι να εκπαιδεύσετε τα παιδιά σας, ώστε να γίνουν **ανεξάρτητα** αλλά ταυτόχρονα και **υπεύθυνα**. Αυτό δε σημαίνει ότι θα τα αφήνετε μόνα τους όταν καλούνται να πάρουν αποφάσεις ή να κάνουν επιλογές, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να αυξήσει την παθητικότητα και ανικανότητα αντιμετώπισης δυνάμενων ζητημάτων που είναι πολύ απαιτητικά για την ηλικία τους.

Πολύ πιθανώς, στην ηλικία των 13, το παιδί σας να ξεκινήσει να μοιράζεται τις σκέψεις και ανησυχίες του μαζί σας, ανάλογα με το χρόνο που είστε διατεθειμένοι να του διαθέσετε για να συζητήσετε μαζί του. Με αυτό τον τρόπο, το παιδί σας θα μπορέσει να αναπτύξει ένα σημαντικό βαθμό ανεξαρτησίας, γνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι θα είστε πάντα κοντά του, όταν σας χρειαστεί. Παρόλα αυτά, η προαγωγή της ανεξαρτησίας και της υπευθυνότητας δε σημαίνει ότι θα πάψετε να ενδιαφέρεστε ή να δείχνετε τη δέουσα προσοχή σε **ακατάλληλη ή πιθανώς επικίνδυνη συμπεριφορά**. Θα πρέπει να **ισορροπήσετε** ανάμεσα στο καθήκον που έχετε να προστατεύετε τα παιδιά σας, και την ανάγκη να τα ενθαρρύνετε να διαχειρίζονται τη ζωή τους και τις επιλογές τους με υπεύθυνο τρόπο.

Έτσι, η απόκτηση ενός κινητού τηλεφώνου δεν ωριμάζει το παιδί σας δια μαγείας, ούτε αλλάζει τίποτα στην ικανότητά σας να είστε παρόντες στη ζωή του. Για παράδειγμα, αντί να τηλεφωνήσετε στο κινητό του παιδιού σας για να ελέγξετε εάν είναι στο σχολείο, αναπτύξτε μια σχέση εμπιστοσύνης και συνεργασίας με τους **δασκάλους**, η οποία θα αποδειχτεί μάλιστα περισσότερο αποτελεσματική.

5. Μια φωτογραφία που μας φέρνει σε πολύ δύσκολη θέση!

Ανησυχείτε για την 15χρονη κόρη σας. Πρόσφατα έχετε παρατηρήσει ότι έχει κλειστεί στον εαυτό της, και ότι είναι πολύ νευρική και μελαγχολική. Κατά τη διάρκεια του δείπνου, λαμβάνει ένα μήνυμα στο κινητό της και πρέπει να το διαβάσει αμέσως. Ξαφνικά, αρχίζει να κλαίει με λυγμούς και κλείνεται στο δωμάτιό της.

Σε αυτό το σημείο, αποφασίζετε να μάθετε την αιτία της κατάστασης αυτής και να μιλήσετε μαζί της. Ανακαλύπτετε ότι το μήνυμα προερχόταν από τις φίλες της κόρης σας. Της είχαν στείλει μια «αποκαλυπτική» της φωτογραφία που είχε τραβηχτεί σε μια προσωπική στιγμή της με το προηγούμενο αγόρι της, ενημερώνοντάς την ότι είχε αποσταλεί μέσω κινητού τηλεφώνου σε όλη την τάξη.

Τις προηγούμενες μέρες, η κόρη σας ήταν νευρική, επειδή προσπαθούσε να αντιμετωπίσει το ζήτημα με το αγόρι αυτό, το οποίο δεν είχε χαρεί καθόλου για το χωρισμό τους. Αντίθετα, ήταν θυμωμένο. Όμως, η κόρη σας δεν περίμενε ποτέ ότι θα συμπεριφερόταν απέναντί της με τέτοιο τρόπο!

Πώς μπορείτε να ερμηνεύσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Ένα μόνο «κλικ» χρειάζεται στο κινητό τηλέφωνο για να τραβηχτεί μια φωτογραφία ή ένα βίντεο. Ένα δεύτερο «κλικ» για να σταλεί η φωτογραφία ή το βίντεο αυτό σε άλλα άτομα ή να δημοσιευθεί στο Διαδίκτυο. Για τις νεώτερες γενιές, τα παραπάνω αποτελούν αυτόματες κινήσεις, που όμως μπορεί να μεταμορφώσουν τα παιδιά σας σε θύτες ή θύματα ψηφιακού εκφοβισμού.

Το περιεχόμενο μιας φωτογραφίας ή ενός βίντεο ενδέχεται να καταπατά την **ιδιωτικότητα** κάποιου τρίτου, να καταστρέφει την εικόνα του, ή να απεικονίζει ευαίσθητες καταστάσεις, που μπορεί να ενοχλήσουν και να αναστατώσουν τον αποδέκτη του μηνύματος πόσω, δε, μάλλον τον ίδιο τον εικονιζόμενο.

Εάν υπάρχει συνειδητή πρόθεση βλάβης τρίτου ατόμου, ο **ψηφιακός εκφοβισμός** (μέσω του κινητού τηλεφώνου ή μέσω του Διαδικτύου) δεν είναι τίποτα άλλο από μια ακόμη μορφή παρενόχλησης. **Δεν είναι νέο φαινόμενο**. Απλώς, το κινητό τηλέφωνο και ο υπολογιστής παρέχουν νέες δυνατότητες, όμως οι ψυχολογικοί μηχανισμοί στο επίκεντρο του φαινομένου παραμένουν οι ίδιοι.

Πολλές φορές, οι έφηβοι δε σκέφτονται τις **επιπτώσεις** που μπορεί να έχουν κάποιες ενέργειές τους. Γι' αυτούς είναι πολύ ευχάριστο να μοιράζονται μια φωτογραφία, όμως, καθώς η λήψη μιας φωτογραφίας ή ενός βίντεο τους βοηθάει να τοποθετήσουν ένα είδος «φίλτρου» μεταξύ αυτών και της πραγματικότητας, δεν είναι συχνά σε θέση να αντιμετωπίσουν συναισθηματικά δυσάρεστες καταστάσεις που απορρέουν από τη λήψη ή το διαμοίρασμα οπτικο-ακουστικού υλικού, όπως ακούσιες ή εκούσιες προσβλητικές ενέργειες.

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Ως γονέας, προκειμένου να αντιμετωπίσετε μια κατάσταση ψηφιακού εκφοβισμού, πρέπει να μπειτε σε διαδικασία άμεσου διαλόγου και συζήτησης με τα παιδιά σας, βοηθώντας τα να κατανοήσουν τι αισθάνονται, και εξηγώντας τους τι σημαίνει να έχουμε σεβασμό στον εαυτό μας και στους άλλους. Ο σκοπός είναι να ενθαρρύνετε την κριτική σκέψη και το αίσθημα ευθύνης τους.

Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουν τα παιδιά σας ότι **φέρουν ευθύνη** για τις επιπτώσεις των πράξεών τους. Το μείζον αυτό ζήτημα είναι ιδιαίτερα βασικό όταν χρησιμοποιούν τεχνολογικά προηγμένα δίκτυα, όπου οι ενέργειές τους μπορεί να έχουν απρόβλεπτες συνέπειες.

Επίσης, είναι σημαντικό να μεταδώσετε στους ανηλικούς το αίσθημα της ευθύνης γύρω από την **υπεράσπιση** της προσωπικής σφαιράς, τόσο της δικής τους όσο και των άλλων. Οι νέοι θα πρέπει να κατανοήσουν ότι η δημοσίευση φωτογραφιών άλλων ατόμων (είτε στο Διαδίκτυο είτε αλλού) δεν καταπατά μόνο το **δικαίωμα της ιδιωτικότητας**, αλλά είναι παράνομη στις περισσότερες χώρες.

Τέλος, να θυμάστε ότι, σε περίπτωση ψηφιακού εκφοβισμού, **ο ρόλος των φίλων** είναι ζωτικής σημασίας: πρώτον για να καταδικάσουν την ανάρμοστη συμπεριφορά, και δεύτερον για να υποστηρίξουν το θύμα. Κατά τη διάρκεια της εφηβείας, οι οδηγίες και η βοήθεια από τους φίλους υπερσχύει συχνά των οδηγιών των γονέων, και γενικώς των ενηλίκων.

6. Πόσο μου κοστίζεις;

Το περιστατικό

Αφότου αγοράσατε στο 12χρονο παιδί σας ένα κινητό, οι μονάδες μονίμως εξαφανίζονται. Τις πρώτες φορές απλά προσθέσατε νέες μονάδες στο κινητό του, όμως, μετά από μια συγκεκριμένη στιγμή αποφασίσατε να θέσετε έναν νέο κανόνα: «Θα σου βάζω στο κινητό σου 15 ευρώ το μήνα, ούτε λεπτό παραπάνω!».

Έτσι, το παιδί σας ξεκίνησε να ζητάει χρήματα από άλλους συγγενείς, που συχνά – πυκνά του παρέχουν ένα μικρό χαρτζιλίκι. Όμως, καθώς ούτε αυτά τα χρήματα έφταναν, το παιδί σας σκαρφίστηκε άλλους τρόπους για να βρει χρήματα: «Τι καλά που έχω ένα φίλο όπως το Γιώργο, που πάντα βρίσκει τους πιο απίθανους τρόπους να έχουμε μονάδες για τηλέφωνα ή SMS δωρεάν μέσα από το Διαδίκτυο!».

Πώς μπορείτε να ερμηνεύσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Το κόστος χρήσης ενός κινητού τηλεφώνου είναι συχνά αρκετά υψηλό, και οι γονείς δεν μπορούν ή δε θέλουν πάντα να καλύπτουν όλα τα έξοδα. Όμως, οι ανήλικοι συχνά δεν έχουν ιδέα για τα έξοδα που συνεπάγεται η χρήση ενός κινητού τηλεφώνου, η βλάβη, ή η απώλειά του. Πολλοί έφηβοι έχουν καταφέρει να ξεπερνούν αυτό το εμπόδιο κάνοντας «τράκα» σε άλλα κινητά, ζητώντας από παππούδες, θείους ή νονούς να προσθέσουν μονάδες στο κινητό τους, ή βρίσκοντας ειδικές προσφορές. Όμως, κάνοντας κάτι τέτοιο, οι νέοι καταλήγουν πολλές φορές να εκθέτουν τους εαυτούς τους σε **ηλεκτρονικές απάτες** ή ακόμα και σε μεγαλύτερους κινδύνους, όπως να τους ζητηθεί από αγνώστους να στείλουν προσωπικές τους φωτογραφίες, ως αντίτιμο στην παροχή δωρεάν μονάδων.

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Τα έξοδα που σχετίζονται με την απόκτηση και τη χρήση ενός κινητού τηλεφώνου αντιπροσωπεύουν ένα οικονομικό όσο και ένα παιδαγωγικό ζήτημα. Είναι σημαντικό να εξηγήσετε στους εφήβους, ότι ο καθένας μας είναι υπεύθυνος για τον τρόπο που ξοδεύει τους διαθέσιμους πόρους που του δίνονται, και ότι πρέπει να αντιμετωπίζει τα χρήματα με σεβασμό.

Η κριτική προσέγγιση όταν ξοδεύουμε χρήματα περιλαμβάνει τη συζήτηση και την εξάσκηση της ικανότητας να ελέγχουμε τον πειρασμό του καταναλωτισμού, τον οποίο όλοι μας αντιμετωπίζουμε περιστασιακά. Η θέσπιση συγκεκριμένων κανόνων που αφορούν στα κόστη, στη χρήση και στη διαχείριση του τηλεφώνου μπορούν να βοηθήσουν. Για παράδειγμα, εάν δίνετε στο παιδί σας ένα τακτικό χαρτζιλίκι, μπορείτε να καταστήσετε σαφές ότι από αυτό το χαρτζιλίκι θα πρέπει να φροντίσει να δαπανά ένα ποσό για τις μονάδες στο κινητό του. Με αυτό τον τρόπο, τα παιδιά θα μάθουν να κάνουν τις δικές τους επιλογές σχετικά με το πόσο σημαντική είναι η χρήση του κινητού τους σε σχέση με άλλα πράγματα, για τα οποία θέλουν να ξοδέψουν τα χαρτζιλίκι τους.

Μερικές συμβουλές:

- Πριν αγοράσετε ένα κινητό, συμφωνήστε με το παιδί σας για το πότε, το πού, την ώρα που θα δαπανά για ομιλία, και τον τρόπο χρήσης του.
- Ζητήστε από τα άλλα μέλη της οικογένειας και τους συγγενείς σας να σταματήσουν να δίνουν «δώρα μονάδων».
- Εάν, συνήθως, δε δίνετε κάποιο χαρτζιλίκι, ίσως είναι καλή ιδέα να συμφωνήσετε το μέγιστο οικονομικό όριο που θα διαθέσετε για μονάδες, ανάλογα με την ηλικία του παιδιού σας.

7. Ένα πακέτο πατατάκια!

Το περιστατικό

Κάθε φορά που παίρνετε την 5χρονη κορούλα σας από το νηπιαγωγείο, σας ζητάει να σταματήσετε στο κοντινό ψιλικατζίδικο για να «αγοράσει κάτι». Το κατάστημα έχει ένα πολύ ωραίο ράφι γεμάτο από διάφορα πακέτα με πατατάκια.

Η κόρη σας τρελαίνεται για τα πατατάκια που περιέχουν μικρά «δώρα αξεσουάρ». Σήμερα, λοιπόν, έχει σταθεί πολύ τυχερή: μέσα στο πακέτο έχει βρει μια θήκη για κινητό τηλέφωνο, μαζί με μια φωτογραφία από την καλή νεράιδα, την πιο αγαπημένη της.

«Τι τη θέλεις τη θήκη για ένα κινητό τηλέφωνο, αγάπη μου, αφού δεν έχεις κινητό... είσαι ακόμα μικρούλα για κινητό...» επισημαίνετε στην κόρη σας.

«Μα έχω ένα! Ο παππούς μου το έδωσε τα Χριστούγεννα, είναι πολύ ωραίο... με ωραία φωτάκια!»

Πώς μπορείτε να ερμηνεύσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Δε θα αναφερθούμε εδώ στο ζήτημα του δώρου ενός κινητού στο παιδί σας, καθώς ήδη το θέμα αυτό έχει συζητηθεί σε προηγούμενη ενότητα. Εδώ θα επικεντρωθούμε στο ζήτημα των αξεσουάρ.

Ίσως σας αρέσει και εσάς να κάνετε το κινητό σας τηλέφωνο πιο προσωπικό και να αλλάζετε συχνά τον ήχο κλήσης. Αυτός ο παραλληλισμός θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε πόσο τα κινητά τηλέφωνα έχουν γίνει **προσωπικά** αντικείμενα και –σε πολλές περιπτώσεις– η προέκταση της προσωπικότητάς μας, μάλιστα συχνά σε υπερβολικό βαθμό που ξεπερνάει κατά πολύ τον σκοπό του κινητού, που δεν είναι άλλος από το να μας παρέχει συγκεκριμένες τεχνικές λειτουργίες.

Όπως τα περισσότερα προϊόντα, έτσι και το κινητό τηλέφωνο είναι αντικείμενο εμπορικού ενδιαφέροντος, μάλιστα σε μεγάλη έκταση. Γκάτζετ, μπρελόκ, θήκες και τσάντες για κινητά, παιχνίδια και ελκυστικοί ήχοι κλήσης είναι συχνά σχεδιασμένα για να αρέσουν στο νεανικό, ακόμα και στο παιδικό κοινό.

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε ένα τέτοιο περιστατικό

Ως γονέας αλλά και ως παιδαγωγός, δε θα πρέπει ποτέ να ξεχνάτε ότι οι εταιρίες που παράγουν αυτά τα αντικείμενα δεν έχουν ως στόχο να προάγουν την υγιή φυσική και ψυχική ανάπτυξη του παιδιού ή του εφήβου, αλλά, όπως εξάλλου είναι φυσικό, να αυξήσουν τα κέρδη τους. Με τον καιρό, τέτοιου είδους αγορές μπορεί να αποδειχτούν αρκετά ακριβές, και μπορεί να ενθαρρύνουν το παιδί σας να γίνει επιρρεπές στον καταναλωτισμό.

Έτσι, λοιπόν, όταν έρχεστε αντιμέτωποι με αιτήματα από τα παιδιά σας για τέτοιου είδους αγορές, προσπαθήστε να τους μεταδώσετε το μήνυμα ότι οι **οικονομικοί πόροι** δεν είναι ανεξάντλητοι. Ειδικά τα μικρά παιδιά, δεν είναι πάντα εύκολο να κατανοήσουν την έννοια του μισθού ή της ανάγκης να εργάζεστε για να κερδίζετε χρήματα. Όμως, μπορείτε να επισημάνετε πώς κάποια προϊόντα έχουν τα πλεονεκτήματά τους έναντι κάποιων άλλων. Για παράδειγμα, δείξτε στα παιδιά σας, ότι τα πακέτα με πατατάκια που δεν περιέχουν δώρα, περιέχουν στ' αλήθεια πολύ μεγαλύτερη ποσότητα από πατατάκια!

Χρήσιμες ιστοσελίδες για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο

<http://www.saferinternet.gr>
**Δράσης Ενημέρωσης και Επαγρύπνησης
του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου**

<http://help-line.gr>
**Γραμμή Βοηθείας Help-Line 210 6007686
Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου**

<http://www.safeline.gr>
**Ανοιχτή Γραμμή Καταγγελιών παράνομου περιεχομένου
στο Διαδίκτυο – Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου**

<http://internet-safety.sch.gr>
Ασφάλεια στο Διαδίκτυο - Ενημερωτικός Κόμβος Π.Σ.Δ.

<http://www.google.gr/safetycenter/>
Κέντρο οικογενειακής ασφάλειας

<http://www.pegi.info/gr/>
**Πανευρωπαϊκό σύστημα κατάταξης
για τα ηλεκτρονικά παιχνίδια**

Σημειώσεις

A series of horizontal dotted lines for taking notes, spanning the width of the page.

Το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου και η Δράση Ενημέρωσης & Επαγρύπνησης Saferinternet.gr υλοποιούνται με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του προγράμματος πλαίσιου Safer Internet: <http://ec.europa.eu/saferinternet>.

Η Δράση Saferinternet.gr αποτελεί τον εθνικό εκπρόσωπο του Πανευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Κέντρων Ενημέρωσης και Επαγρύπνησης Insafe: <http://www.saferinternet.org>.

Το έργο αυτό της Δράσης Ενημέρωσης Saferinternet.gr του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου βρίσκεται υπό άδεια Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές (CC BY-NC-ND 4.0)

Επιτρέπεται η χρήση του έργου ως έχει και στο σύνολό του με αντιγραφή, διανομή και μετάδοση υπό τους εξής όρους:

1. Απαγορεύεται η χρήση του έργου μέσα στα πλαίσια σκοπού άμεσα ή έμμεσα κερδοσκοπικού.
2. Απαγορεύεται η διασκευή, η προσαρμογή ή η οποιαδήποτε άλλη μετατροπή, η αποσπασματική χρήση του έργου, ή η δημιουργία παράγωγου έργου.
3. Απαγορεύεται η χρήση του έργου χωρίς αναφορά του δικαιούχου πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και των όρων που δέχονται την παρούσα άδεια.

Η παρούσα άδεια σε καμία περίπτωση δεν αναιρεί ή περιορίζει το ηθικό δικαίωμα του δικαιούχου πνευματικής ιδιοκτησίας.

Για οιαδήποτε άλλη χρήση πέραν αυτής που προβλέπεται από τη συγκεκριμένη άδεια, απαιτείται γραπτή άδεια από τον δικαιούχο της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Για να δείτε αντίγραφο της άδειας, επισκεφθείτε:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ο παρών οδηγός βασίστηκε στο πρωτότυπο έργο του Ιταλικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου "A guide for parents – education and new media", ο οποίος προσαρμόστηκε στην Αγγλική γλώσσα από το Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Εθνικών Κέντρων Ενημέρωσης & Επαγρύπνησης Insafe, για διάχυσή του μέσω του Δικτύου.

Την αποκλειστική ευθύνη της παρούσας έκδοσης φέρει ο συγγραφέας της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των περιεχομένων σ' αυτήν πληροφοριών.

Η Δράση Saferinternet.gr του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου συγχρηματοδοτείται από το πλαίσιο του τομέα Τηλεπικοινωνιών του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» ("Connecting Europe Facility - CEF Telecom") της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εκδότης: Safer Internet Hellas

Τηλ.: 210 6212365
Email: info@saferinternet.gr
URL: www.saferinternet.gr

ISBN 978-960-99061-8-0

Copyright © 2014 - 2015 Safer Internet Hellas

Γραμμή Βοήθειας

help
saferinternet **line**

210 6007686

Εάν το Διαδίκτυο δυσκολεύει τη ζωή
του παιδιού σας ζητήστε βοήθεια

safeline

www.safeline.gr

Καταγγείλετε παράνομο
περιεχόμενο στο Διαδίκτυο

Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου
Δράση Ενημέρωσης & Επαγρύπνησης

s@ferinternet.gr
για ένα ασφαλέστερο διαδίκτυο

ISBN 978-960-99061-8-0